

Hebrew Writers Association in Israel

Review

Reviewed Work(s): מירפוס מע תוחיש ז"ט by ינדרוי היילג

Review by: משה גיורא

Source:

Moznaim /

מאזנים

Vol. No. / 1962), pp. 312-313 מארס ב תשכ"ב

Published by: Hebrew Writers Association in Israel

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/23848714>

Accessed: 02-05-2018 07:45 UTC

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Hebrew Writers Association in Israel is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Moznaim* / מאזנים.

JSTOR

<http://www.jstor.org>

מוכרים זוכים לציון. אך העיקוב אחר הלא ידוע איננו הקריטריון העיקרי. מצטרף אליו קריטריון שני. מרים ברנשטיין־כהן מפנה מבטה לעברן של יצירות ותופעות שהן בעלות משמעות הומאנית. העצב והיגון, אדם והכרה בהישחוקתם קרובים ללבה בגלל המשמעות האמוצינאלית והחינוכית, שיש בהתחקות ובהצבעה עליהם. גם כאן, איך לחפש אצל הכותבת גישה מנתחת. היא רואה את עיקר יעודה כסוקרת.

לסקירה, כידוע, מעלות ומגרעות משלה. היא משרתת את הקורא, בהעניקה לו אינפורמאציה, אך אינה מחשלת במידה מספקת כלי אבחנה. על כן יש שדבריה של הכותבת יוצרים לפרקים רושם של חד־צדדיות. כך, למשל, בתיאור „צינויותה” של אישיות בעיתית ורב צדדית כפראנץ קאפקא. אולם בכל מקרה מכסה על המגרעות המעטה הרגשי, העוסף את הדברים, אפילו הם חסרים את המיזוי. למרים ברנשטיין־כהן קירבה עמוקה עד כדי הזדהות עם הדברים שהיא כותבת. בדומה לאמן המזדהה עם תפקידו, כך היא מפתחת קשרים עם היצירות המבוקרות.

על כן מתאחדים אצלה אולם התיאטרון ועולם הספרות למסכת אחת, שהמשותף בהם הוא אמונה באדם, הן זה היוצר את הטקסט והן זה המחיה אותו על הבמה.

הלל ברזל

לגשמת האמן. רבות הן תביעותיה מן השחקן — למעשה היא מבקשת ממנו את המאמץ בכיוון לשלמות פנימית. להתעלות. רק בגיוס כולל של כל הכוחות הנפשיים והחיצוניים יש לשחקן הסיכוי להגיע לביטוייה של הדמות האמנותית הצרופה. הריאליזם שבו דוגלת המחברת, בניגוד לנאטוראליזם, דורש מן האמן תפיסה חודרת, פריצת גדרות, התעלות על מוסכמות, מאבק בשגרה, בקפאון. האמן הוא בגדר של יוצר, מתמיד ומחדש.

מחוסר עריכה קפדנית, מתגלות פה ושם חזרות בדברים, שהם לקט של מאמרים וסקירות שנתפרסמו במשך תקופה ממושכת בבטאונים שונים. כך, למשל, יש חזרה מיותרת על טיפוסי היסוד של השחקנים לפי סטאניסלאבסקי ולפי פידור סטייפון. ברם, למרות החזרות שופעת מדבריה לענגנות רוחנית מהנה, בעיקר בשעה שהיא פותחת אשנב לעולמו הפנימי של השחקן. העולם השני, שהמחברת מקדישה לו תשומת לב, הוא עולמה של היצירה הספרותית. רשימות ביקורת, דברי סקירה ועיסוק במוטיבים ספרותיים הם מענינה של המחברת. אולם הנוף המגוון — אולי סגוני מדי — שהיא נזקקת לו, יש בו מן הייחוד. גם כאן מורגש החיפוש אחר הפינה המרוחקת, שהעין הרגילה לא עמדה עליה. שירת הכושים, האינדיאנים, רומאנים חדשים ובלתי

ט"ז שיחות עם סופרים

מאת גליה ירדני, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשכ"ב.

באמונה — והמחברת אמנם עושה את מלאכתה באמונה — הריהו כולו כלי להשמעת דברים שנאמרו על־ידי אחרים, ראי המשקף את פני הזולת בלי שהכותב „יתערב” בכך ויביע דעות או יקבע „עמדה”.

הראיון, מעצם טיבו, הריהו הקשה בכל יגיעו־תיו של העתונאי. רק לכאורה אין המראיין אלא כמין משפך, שאינו נותן כל אם מה שנתנו בו. תהליך הסינון, הבחירה והברירה מורכב כאן פי כמה מניסוח עיקריה של אינפורמאציה שבגדר חדשות. ה„ראי” במקרה זה אינו זכוכית מבהיקה, אלא מנגנון רוחני רגשי ומסובך ורב־צדדי ביותר, המסוגל לקלוט ולעבד גוונים דקים, ורעיונות שלא תמיד הם קלים ופשוטים, ואם לא די בכל אלה — הרי יש להגיש כל זאת בניסוח בהיר, ועד כמה שאפשר — בלשון השווה לכל נפש. גליה ירדני — וייאמר הדבר לשבח — מגלה בקיאות וגם הבנה ביצירותיהם של ט"ז הסופרים

כתיבת ראיונות עתונאיים, אפילו מעולים, הריהי מלאכה, שיש לדעת מראש את מיגבלתה העיקרית: אורך חייה. ה„נצה” שלה מוגבל ביותר. עובדה אכזרית זו הייבת לעמוד לנגד עיניו של כל הבא לכנוס פרי עמל מסוג זה בעמור דים „קטנים” ובכריכה נוקשה של ספר.

מעטים עד כדי פליאה אותם גאונים, שכל מה שיוצא מעטם, אפילו הוא נדפס בעתון או הוצג על הבמה — לא די לו בכך, ודין הוא שיבוא בספר מחשש נזקה של הספרות. אמנם, ספרה של גליה ירדני איננו בשום פנים הגרוע בסוגו, אבל הספקות המתעוררים לגבי עצם התופעה אינם יכולים להיעלם בדברנו בספר זה, כל עוד התופעה קיימת, ואפילו מתחדשת עלינו כפעם בפעם.

אין לראות בגישה עקרונית זאת שלילה של הראיון הספרותי כשלעצמו; רק זאת יש לומר בלי כל עקיפין, שאין הוא בגדר ספרות, גם לא יכול להיות. המראיין, אם הוא עושה את מלאכתו

למצוא להם מכנה משותף. נזכיר, איפוא, לפי סדר הופעתם: יעקב פייכמן, י. ד. ברקוביץ, ש. צמה, י. בורלא, ש"י עגנון, נ. ביסטריצקי וא. שלונסקי. השיחות עם עגנון והלקין כפולות. נראה שהמחברת הוגה יחס מיוחד לאחרון, אף רואה בו מורה ופוסק הלכה. הראיון עם שלונסקי קרוב מכולם לשרטוט דיוקן — וזאת לא מעט, כמסתבר, בזכות סגולתו כאיש שיחה, שכבר היתה לשם דבר.

בפתיחת כל ראיון ניתנת רשימה ביוגרפאית קצרה, שיש בה מן המועיל.

משה גיורא

שיר של יום בעבודת התמיד

הדתי שבמחלקה לעניני הנוער והחלוץ, מאת מאיר הלל בן-שמאי, הוצאת המדור ירושלים, תשכ"ב.

הישראלי מגיע המחבר למסקנה, שבתחילתה של התקופה הנדונה היו משמשים בקודש, זוג מזמורים — אחד לבוקר ואחד לערב; אך בסופה נתפתחו למערכת של שבעה מזמורים — ששה לששת ימי החול ואחד לשבת. תמורה זו נתהוותה, לדעתו, עקב העמדתה של השבת באמצעותה של עבודת התמיד. במיוחד מביא המחבר סימוכים לדעה זו ממזמור ליום השבת, מזמור צ"ב. מכאן הוא למד גם כי ששת המזמורים השניים במשנת התמיד אינם אלא „מערכת ששה“, שיחד עם מזמור שיר ליום השבת, בנו את השביעית האחרונה שלפני הבית השני. המחבר מניח כי קדמו לשביעית זאת שביעיות אחרות, שכל אחת מהן היתה עשויה מערכת של ששה מזמורים והשביעי הוא מזמור שיר ליום השבת. זכר ברור לשבוע מעין אלה הוא מוצא בספר תהילים, כגון ששת המזמורים האחרונים שבספר (קמה—קנ), אותם רואה המחבר כמערכת אחת ואחידה.

המאמר על עבודת התמיד יש בו כמה וכמה הארות מקוריות ומעניינות; אולם למרבה הצער נמצא הוא חסר בשל לשונו החגיגית מדי והסגנון הגדוש ארכאיזמים, עד שקשה לעתים לעקוב אחר הטיעון.

קלמן ירון

שהיא מראיית. בזכות זה היא מצליחה על הרוב לשאול כהלכה כדי לקבל תשובה לענין. הצירוף של הסופרים הוא מקרי, אך המקרה איננו עיוור כל כך במקרה זה, שהרי הבחירה היא בידי העתון. והעתון בידי גורמים ציבוריים ששיקוליהם — אם לטוב ואם לרע — אינם תמיד רק שיקולים ספרותיים. בין המרואיינים ארבעה צעירים: זרר בבל גלעד, נתן שחם, אהרון מגד וחיים גורי. שלושה הם מורים באוניברסיטה: ש. הלקין, דב סדן ולאה גולדברג. אגב, האחרונה היא הסופרת האחת שנתבקשה לראיון. יתר המרואיינים — קשה

הקונטרס שלפנינו דן בסוגיה שאין מרבית לדרוש בה: מקומם של ספרי המקרא בעבודת הקודש, בתקופת בית שני. בעל המאמר מייחד דבריו על החשוב שבקרבנות, שהיו נוהגים להקריב בישראל — קרבן התמיד, שהיה קרבן ציבור וקרב פעמיים בכל יום, בבוקר ובערב. המחבר מביא לפנינו שני מקראות המעידים שקרבן זה היה מלווה בשיר עליידי הלויים: עדות ראשונה מראשית בית שני (דבה"א טז, ז—לו), והעדויות השניה מסופה של תקופה זו — משנת תמיד ז, ד. המשותף לשני המקורות שהם מורכבים מקטעי מזמורים, אלא שהמזמורים המשמשים כאן אינם משמשים כאן, ואף המנין אינו שווה בשניהם. וכן נאמר בדבה"א שהלויים מבני אסף וידותון יעמדו בשיר בהעלאת התמיד בבוקר ובערב, והללו משתמשים בשתי חטיבות של מזמורים (חלקו הראשון של מזמור ק"ה ושל צ"ו כולו). ונראה שנקראה חטיבה ראשונה בבוקר ושניה בערב — בשעת העלאת התמיד. משנת תמיד, לעומת זאת, מביאה שבעה מזמורים שאמרום, כפי שמעיד הכתוב, בשבעת ימי השבוע — מזמור ליום.

בן-שמאי תמה, ובצדק, על השינויים בין שני מקורות אלה, הנוגעים גם בבנין וגם בענין. אחר סקירה ממצה על התפתחות הפולחן

בר-כוכבא נשיא ישראל

מאת ש. אברמסקי, הוצאת מסדה, 1961.

במערות שבנחל חבר ובנחל צאלים. עתה ביכלתנו להתחיל בהנחת יסוד עובדתית-יעודי לחקר פרשת המרד של בר כוכבא. זימון התאריכים של התגרות ליות האמורות עם התאריך הגורלי של תקומת

עוד אנו מתפעלים מהמימצאים בוואדי קומ"ראן ובאו מימצאי ואדי מורבעאת; עוד אנו תוהים על משמעותן ההיסטורית של „המגילות הגנוזות“ שבכתבי המערות ההן, ובאו החישובים